

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. v. a. nap, kedden, csőtörtőkön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetés: a) naponta 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr.,
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mart. 4-én 1862.

(D) Miután Ő Felsége saját sugallatainak engedve kimondotta a magyar királyság integritásának s ősi autonómiájának visszaállítását: e fejedelmi ígért részint a február 26-diki nyiltparancs, részint a provisorium alatt itt-ott czélbavett intézkedések és utasítások által különböző átalakítási czélszándékoknak volt kitéve, s a politika magasabb regioiban arra látszottak törekedni, hogy a magyar királyság autonómiájának körvonalozása essék belül az osztrák egységi eszmék határain.

A magyarok szilárd ragaszkodását az országos intézményeihez, a királyság körébe eső nemzetek és országok ellenmozgalmaival törekedtek paralizálni, és e törekvés habár teljes sikert nem aratott, de meghiúsultnak sem lehetett azt mondani.

Ha e törekvés államügyeink megszilárdítására nézve kártékonyul hatott annyi részben, mert a nem magyar nemzetek követeléseit mind magasabbra fokozta; s midőn a magyar saját országos intézményei értelmében a legislatio útjára még nem léphetvén, semmi határozott ajánlatokat nem is tehetett a testvér nemzetiségek irányában: e tehetetlenséget sokan tagadásnak tekinték, s a magyart a más nemzetek elnyomására töre szándékkal gyanúsíták, holott a nemzetiségi kérdésben kellő higgadsággal, és a törvényhozás illetékes terén nemzetünk éppen nem nyilatkozhatott, s még kevésbé a Királyhágón inneni rész, a hol pedig a nemzetiségi kérdés legégetőbb s legfontosabb; mert mi még azon eszmékhez sem járulhatánk, melyeket a pesti országgyűlés e kérdésben kimondott, minthogy oda meghíva nem voltunk. Ha tehát így, bár ok nélkül, de a nemzetek bizalmatlansága nőtt a magyarok irányában azon idő alatt, míg a közigazgatást néhány hónapig alkotmányos uton vittük: másrésről mi magyarok is profitiroztunk e keserves küzdelemből annyit, hogy azon népekkel, kik velünk közösen bírják ez országot, mindenek előtt tisztába kell jönnünk; hogy magunkra nem vagyunk többé elegendők, s hű társainkka kell hogy ők legyenek.

Természetes, hogy most nincs alkalmunk kifejezni azt, hogy ezen szükségesség nemzetünk meggyőződésévé vált; de annyi bizonyos, hogy azon erőszabhasztás, melyet az ellenünk górdított nemzetiségek által rajtunk elkövettek, meggyőz bennünket arról, hogy hasonló belső viszályok közt mi örökkön örökké csak sysiphusi kövét fogjuk hengergetni a belpolitikának a nélkül, hogy a tetőre lőhetnők azt, hol alkotmányunk védbástyái állanak.

El kell tehát találnunk előbb-utóbb, és pedig ős alkotmányunk határain belül azon tért, hol a köztünk élő nemzetiségekkel őszintén kezdet szoríthatunk.

Ugy hisszük, hogy ezen kézzorítás szükségességétől a többi nemzetiségek is naponkint inkább kezdenek meggyőződni, és meg kell erről győződniök, ha észlelik egy év alatti magatartásunkat, melyben lehettek visszatetszők ugyan, minthogy a rögtön rohanó kérdések ki nem forrhattak magukat; de szabadelvűségünk s jóakaratumk eredményei bizvást kiállják a versenyt azon eredményekkel, melyek már a mi akaratunk és befolyásunk nélkül történnek. És a kik magatartásunkat bírálják, meg kell fontolniok, hogy mi a törvényhez ragaszkodtunk, mert csak abban van az alkotmányos polgár ereje; s ha a törvény hiányait itt-ott beláttunk, azon a municipális uton segíteni nem állott hatalmunkban. Az országnak meg van törvényhozása, s ha valami igaztalanság történnék ott, csak akkor eshetik egy nemzetiség vád alá.

Egyet kell azonban a köztünk élő nemzetek figyelmébe ajánlanunk, a mi nélkül soha egy testé, egy vérré nem olvadhatunk; és ez az, hogy ne kívánjanak kiváltságokat, mert a kiváltságok kora lejárt; hanem kívánjanak jogegyenlőséget, s e jogegyenlőség körén belül ne nézzék keresztül azt, hogy a latin nyelvet a magyar váltotta fel; e nemzet alapította e királyságot, s nemzetisége a testvérepektől ennyi figyelmet megérdemel. Miután a municipiumok s községek hivatalos nyelve a bennlakó nemzeteké kell hogy legyen, természetes, hogy a tisztviselőnek s bíráknak minden nagyobb nemzetiség nyelvét tudnia kell, s ebből természetesen következik, hogy az iskolákban a jogérvényes nemzetek nyelve kikerülhetlen tantárggyá válik. És ez magában nem elég garáncja-e a nemzetiségek kölcsönös fejlődésének?

Mindez pedig a dolgok természetéből foly; mert vegyük fel például a Királyhágón inneni körülményeket. Itt a megyék és királyföld általában teljesen vegyült nemzetiségekből áll; s a székelvöldön is elég román lakik. A jogegyenlőség azt követeli, hogy én a fundus regiuson éppen úgy perelhessek magyar okmányaimmal, mint a szász vagy román a székelvöldön azon német vagy román okmányokkal, melyet az ő személyi vagy birtokügyében saját községe vagy municipiuma állított ki; tehát egyiknek a másik nyelvét mulhatlanul tudnia kell, ha bíraskodni akar. A felebbezési törvényszékek éppen úgy ki-

vannak téve, hogy különféle nyelvű okmányok alapján ítéljenek; tehát ismerniök kell mindenik tényezőbb nemzetiség nyelvét.

Igy például a Királyhágón innen három nyelvet, a magyart, németet s román minden tisztviselőnek tudni kell; különben nem képes kormányozni és bíraskodni. Az apróbb nemzetiségek e jogot nem igényelhetik; mert akkor a tisztviselőnek nyelvésznek kell lennie. Azok ily követeléssel nem is állottak elé, jól megfontolván, mikép feltűnő száma kell arra a községeknek, mely által valamely ottan divatozó nyelvnek a közigazgatás és törvénykezés felsőbb regioiban is illetékességre igénye lehessen.

Igy tehát a nemzetiség nem hogy veszélyezve volna, de a jogegyenlőség természetes kifolyása levén az, hogy mindenki saját nyelvén készítse okmányait, kérelmeit stb., éppen ezáltal sokkal nagyobb vívmánya lesz minden nemzeti nyelvnek s litteratúrának, mint lenne úgy, ha az országot nemzetiségi területekre darabolnák, s így valamely nyelvnek csak saját nemzeti területén lenne forgalma. Akkor igen kevés szükség volna arra, hogy más ajku terület tisztviselője valamely más terület nyelvét megtanulni igyekezzék.

Van azonban e kérdés körül egy figyelemreméltó, a mire még ekkor sem az irodalom terén, sem a zöld asztal melletti viták alatt nem reflectáltak azért, mert a köztünk lakó nemzetek sohasem elemezték azt, mennyivel fontosabb jog az, a mit a jogegyenlőség, mint az, a mit a territorialis vagy nemzetiségi kiváltság adna nekik.

Miután fönnebbi észleletünkből kitűnik az, hogy a községben s municipiumban a nemzeti nyelvek abszolút egyenjogúsága érvényesítésével okvetlenül szükség, hogy a nemzetiségek intelligentiája, mely a hivatalra illetékes, egymás nyelvét értse; de miután más oldalról a magyar királyságot több nemzetiség lakja, mint hogy mindeniknek nyelve mindenki által érthető lehessen, a ki a hivatali pályára lépik: a nyelv mint köteles tantárgy kérdésében mulhatlanul bizonyos határokat kell szabni; és ezen határok körén belül kell megállapítani egyszersmind az ily nemzeti nyelven kelt okmányok rendes forgalmát.

Igy például, semmi szüksége sincs a székelv vagy román tisztviselőnek, ki a Királyhágón innen visel hivalt, hogy ő a tót vagy horvát nyelvet értse; és az Oltól szinte a Dunáig elég azon három nyelv tudása, mely nélkül Erdélyben hivataloskodni a jogegyenlőség kimondása után igen bajos. Tehát a nyelvtanulás körüli kötelezettség azon

landolag le legyen kötelezve. Hanem mivel ugyanazon államot rendszerint mindig száz jelölt is szokott lenni, ha nem hasonló joggal, de annál jobb protectio mellett, Belfons György huszonegy év múlva is még mind csak állomáson kívüli folyamodónak maradt.

Lelkileg megundorodva azon szomorú kötelességtől, mely egész élte folytában abból állott, hogy napon át lesse a hadtügyi lord titkár ajtáját kihallgatás reményében, mint sokan mások, sovároga szüntelenül egy hivatal után, mely azonban soha az ő sorjára nem került, György végre őrmest elfogadta azon neki ajánlott eszmét, hogy csatlakozék a rendes katonasághoz s lépjen be a brit segédzászlóaljba. A mint tudhatja ön, ezen zászlóalj akkor Spanyolországban harcolt az alkotmányos trónért. Ő a santanderi raktárhoz utazott, feloldoztatván addigi megbízatása alól s közénk lön besorozva.

A hadjárat tizenkét első hónapjában a párbaj a katonatisztek közt oly gyakori volt, hogy e kérdés: „Ki ment a ligetbe ma?” s az arra tett feleletek, a magyarázatok, melyek közt e kérdés feltételt, egész megakozott időtöltéssel szolgáltak a reggeli gyakorlatok után. A rendkívüli meleg miatt az őrségi gyakorlatok mindig reggel folyt. A mi ezredünkél azonban a párbaj ritka eset volt. A hadsereg előtt oly tekintéllyel bírtunk, hogy nem igen tréfálkoztak velünk. És ezt igen jól tették. A mi ezredesünk volt a főparancsnok, s a mi tisztikarunk virága volt a hadsereg borsójának, egy szóval mi olyanok valánk, kiket a tábor díszének neveztek. Következésképp meg valánk kímélve.

Azonban egy csatanapon roppant veszteséget szenvedtünk legénységben s tisztokban, elannyira, hogy szükségessé vált, hogy mondva egy egész ezredet sorozni be a mi szégyény tizedik hadtestünkbe. Ezáltal nevezetes változások történtek. Egy új ezredesünk lett, egy irhoni, nevére nézve O'Dragon, igen derék öreg, valóságos tűzragó, de a kicsapongásig zsarnok, s magát a legpokolibb indulatoknak átengedő. A mi új bajtársaink közt volt az ezredes fia is, egy 17 éves taknyos gyerek, kurta középső fejér, s a ki atyja palástja mögül szerette kergetni az egész ezredet.

TÁRCZA. A halálra üldözött.

Angol beszély.

184x-dik év vége felé párbaj történt London környékén, bizonyos Belfons nevű hadnagy s egy kereskedőház főnöke, nevére nézve — Gray között. Ezen viadalban Gray elesett a helyszínen egy golyó alatt, mely szívet tépte szét. A halottvizsgálók vizsgálata s a tanúk hivatalos kikérdezése alatt hitszegés és árusással vádolottat a győztes fél, és a mi szenteskedő városunk az erényes méltatlankodás oly rendkívüli fölhevültébe jött, hogy a bajsegédék lefartóztattak, s ha emlékezetem nem csal, a gyikossághani részvét büncért halálra ítéltettek. Ezen ítélet egyébiránt nem vétett elégtételbe, hanem nehéz munkákkal összekötött börtönbüntetéssel lön fölcserélve. A mi a hadnagyot illeti, a kormány által fejére feltett rendkívüli jutalomdíjak daczára, sikerült neki megbiúsítania minden ellene intézett fűrkészést; és nagy szerencséjére, mert a közös ingerültség oly magas fokra hágott, hogy ha őt kézre keríthetik, senki meg nem menthette volna őt a gyalázatos haláltól.

Néhány nappal a bajsegédék elültetése után, midőn még a szomorú esemény a főváros társas körei társalgásának legkedvezőbb tárgyául szolgált, éppen egyik barátomnál Crawfordnál ebédeltem; ki, miután az angol segédzászlóaljakban kiszolgált, most a Blackfriars bridge közvetlen szomszédságában élt, hol az ingyen tanácskozások türtgye alatt a cselesek szaporítása végett összegyűlni szokott orvosok körül segédkezve, általma lön megkeresni a nagyfontosságú Crawford asszonyság s féltnet apróbb Crawford fenartására szükséges kenyeret; ugyancsak az én barátomnak egy más üzlete — mely nélkül e históriát el sem beszélhetném — abból állott, hogy segédkezeket nyújtott az emberek azon nemének, kiket a csatónatisztítók oly gyakran kihuznak a Temse zavaros vizéből s áttesznek a vízbe-fülök segélyére állított intézetbe, mely a folyam partján áll, s melynek barátom vitte igazgatását.

A párbajnok Belfons Spanyolországban szolgálván ugyanazon korszakban, melyben barátom is ottan hősködött, ebéd után igen természetesen társalgásunk tárgya a legújabb szomorú esemény volt, melynek legkisebb közvetett vagy közvetlen részletei is a legnagyobb lelkiismerettel gyűjtettek össze, a hírlapok által egyhangulag be akarván ezek bizonyítani, hogy Belfons párvadala nem párvadal, hanem egy valódi és előre kiköbölt embergyilkolás volt. Az ezen tiszteletreméltó tekintélyek által alakított vélemény folytán az engemet jellemző szerénységgel, bátorkodtam azt állítani, hogy Belfons egy hóhér, egy orgyilkos, és vajha mielőbb láthatóan őt elfogva s nyakát ostromolva egy jó kötélnyakraavalál.

Ezen szeretetreméltó szavak alig gőrdültek ki ajkaimon, hogy az én Crawford barátom — nagy meglepetésemre — téglavörös lön méltatlankodása miatt, s félig föl-emelkedve székből így kiálta fel:

— Hazugság, hitvány hazugság! Emlékezzék ön a régi közmondásra: „A ki kutyáját meg akarja ölni, vesztenek mondja azt.”

— Ön tüzzel beszél, barátom! mondam.
— És én úgy érzek! Az Ur Isten ege alatt — esküszöm becsületesemre — nem volt tökéletesebb s jobb gentleman, mint az a szegény Belfons.

— Tehát ön ismerte őt?
— Én ismertem s ismerem. Mi egy ezredben szolgáltunk, s a városban ő legközelebbi szomszédom volt.

— Ő tehát egy talányos kaland hőse? De mondja meg nekem őszintén, hogy az ily jellemű emberek, a mi nőt ön lefesteni akar, nem rendesen ex professo verekedők.

— Belfons története különös történet. Ha ismerné ön őt, ön kezét fogna velem abban, hogy ez mindenesetre kegyetlen és szomorú történet. Figyeljen reám, hanem mégis előbb töltön poharat, s nyújtsa ide nekem is azt a bouteillát!

Belfons György árva fia egy katonatisztnek, ki magát igen kinttette a felszigegeten folyt háborukban. S gyermekkorától azon elhitéstben nevelkedett, hogy ő egy megbízatást fog nyerni a hadseregnek a nélkül, hogy oda ál-

népelemi viszonyokhoz alkalmazandó, melyeknek regiojába egyik vagy másik tanintézet esik, s a politikai és judicialis másod hatóságok hatáskörénél is szükséges a nemzetiségi csoportosulások hasonló tekintetbevétele.

A törvénykezés és közigazgatás legfőbb rétegében u. m. a legfőbb törvényszékekénél és a királyság miniszteriumánál, ha az visszaállíthatnák, vagy ha nem, ugy más ennek megfelelő hatóságoknál a hivatali beosztásnak kell olyannak lenni, hogy ott minden ajku okmányok kellő szabadsággal és ellenőrködéssel referáltassanak.

Egyébiránt ez a nyelvkérdés közöttünk azért felette nehéz, mert ugyanazon nemzetiségi elemek külön dialectus szerint beszélnek annyira, hogy az orosz nem érti a horvátot sat. És ezen szétszabdottság, éppen a german és szláv nemzetiségeknél áll elő; miután a magyar- és román nemzetiségeknél nincsen ily eltérés.

A german elem tisztában van magával; a szász hidegvérrel olvassa a „speck“-et „boffisch“-nak, s okmányait nem a szász dialectus, hanem a nemzet anyanyelvén szerkeszti; ámde a szlávok még nem állapodtak meg ily központi nyelven, s habár mi nem ismerjük a szláv nyelveket, de lapjaikból úgy látjuk, hogy az orosz, a tót és a szerb, horvát egyaránt egészen különbözik. Nehéz pedig a királyság államférfiától azt kívánni, hogy mindenik dialectust megismerjék, s nehéz az iskolák növendékeit százféle nyelv megtanítása által elfogni egyéb tanulmányoktól. Ennélfogva, hogy mindenféle igazságot lehessen tenni, mulhatlanul szükségessé válik annak idejében, hogy a szlávok egy törzsnyelven állapodjanak meg; mert hogy mindenik dialectus jogérvényes legyen, az illető községek és municipiumok határain kívül is, azt kívánni lehetetlenség.

A magyar királyság politikai nemzetisége négy nemzeti individualitásból áll, és ezek: a magyar, a román, a german és a szláv. Midőn ezen anyanemzetiségek a jogegyenlőségnek fogva politikailag egyek, tagadhatlanul teljes illetőséggel kell hogy bírhassanak mindazon okmányok, melyek a község és municipium jogainál fogva bármely nemzetiség kebelében és nyelvén állíthatnak elő: egy a magyar állam tisztviselőinek e négy alapnemzetiség nyelvét értenie kell, ellenben az ily nemzetiségek nem követelhetik azt, hogy öt-hatféle dialectusok is jogérvényessé válják; legfeljebb annyi igényök lehet, hogy miután községi s municipalis nyelvökül saját dialectusokat használnak, a törvénykezés s közigazgatás felsőbb rétegeiben a szükséges referensekről s translatorok-ról gondoskodva legyen, hogy bármely dialectuson szerkesztett okmány semmisnek ne tekintessék.

Miután a főbb nemzetiségek kölcsönösen fogják érteni egymás nyelvét, kölcsönösen meg is értendik egymást; és a jogegyenlőség helyes alkalmazása megszüli a szükséges politikai egységet, mely nélkül alkotmányosan szabad hazát nem bírhatunk.

Midőn egymást jól fogjuk érteni, nem féljük többé egymástól nemzetiségünket, mert az egymást

értés feltételezi azt, hogy egymásnak nemzetiségét respectáljuk, s álladalmi polczra emeljük.

Ezt az elvont hozza a nemzetiségekre nézve a jogegyenlőség teljes alkalmazása; míg ha a jogegyenlőség helyett nemzetiségi kiváltságot állítunk, ezen viszony egyszerre megváltozik. Soha sem fogja banni a székelterület akár mi leend a románterület irodalmából, azzal soha meg nem fog ismerkedni. Példa erre a mult; a székelterület szomszédsága volt a fundus regius, ott magyarul, itt németül folyt a pörlekedés s a székel tisztviselőnek alig egy századrésze ismerte a német nyelvet, habár a szomszéd szászfalvi székel is ezen nyelven perelték. A kiváltságosság szétszaggat, a jogegyenlőség egyesít. Ez eszmét vázlatos elmefuttatásunk is eléggé igazolja.

Sz. Udvarhely, március 1-én.

Miután lapja rendes levelezője, nem tudhatni mi okból, e szék alkotmányos tisztikara utolsó lépéseiről egy árva szót sem írt,*) azért bátor vagyok azokról a „Kolosvári Közlöny“ tisztelt olvasóit egy pár sorban értesíteni.

Ez anyaszék tisztisége még folyó év jan. 10-ikén beadta volt lemondását; azonban felsőbb helyről az alkotmányellenes rendeletek teljesítése újabb felelősség terhe alatt sürgettetvén, s írásbeli lemondására választ nem kapván, azt ugyan jan. hó 22-ikén egy teljes tiszt ülésben azon határozott nyilatkozata mellett nyitotta meg, hogy ha szintén addig fel nem mentetnék is, tízenegynapon túl hivatalos működését meg fogja szüntetni és ezen lemondási okmányt, melyet az összes tisztviselői kar aláírt, szeretve tisztelt ideiglenes volt főkirálybíró Vargyasi Dániel ur saját lemondásával együtt, még ugyanazon napon a felső királyi főkormányzósághoz fel is terjesztette.

Az alkotmányos tisztviselői kar lemondása a felső kir. főkormányzóság elnökségétől tudomásul vétetett ugyan, azonban az összes lemondott tisztviselői kar, utódaik ki-nevezettségéig, a hivatalos állomásikon megmaradás felelősség terhe alatt megrendeltetett.

De e rendelet kényszerítő erejének véget vetett az új cs. kir. administrator Lukács Gusztáv urnak Szabó Gábor birtokos ur kíséretében megérkezése, mit is a szék volt tisztsége megerősítve, hivatalos működését febr. 10-én a következő jegyzőkönyvi tétellel szüntette meg:

616 t. j. k. sz. 1862. Értésére esvén tisztségünknek, hogy a volt főkirálybíró lakosztályt cs. kir. administrator Lukács Gusztáv ur már tétleg elfoglalta és hivatalos működését meg is kezdte, azért tiszt székünknek a további működését lehetetlenné válván, azt a következő jegyzőkönyvi nyilatkozat mellett szünteti meg: **)

Mely nyilatkozat után a szék tisztsége az átadás iránti teendővel a főjegyzőt és levéltárnokot megbízván, s az előbbi és ezen ülésről jegyzőkönyveket hitelesítve, baráti szíves búcsúval után — habár egy időre is — szétszolgált.

Nemes Udvarhely anyaszék-elszék-elszék volt tisztikara e lépésével még minden kötelességét nem hitte teljesítettnek; nem, mert azon férfi, kit a mult év elején kormányunk élére a fejedelmi kegyelem állított volt és a k. kormányzasi ideje alatt a tisztviselőség úgy, mint a nép köztisztviselőjét, szeretetét és bizalmát általánosan kiérdemelte, nem vala

*) Rendes levelezőnk beküldötte volt biz azt, a mint értesített, csak hogy a posta maig sem érkezett meg. Szerk.

**) A röviden s velős szabadsággal írt nyilatkozatot, fájdalom! nem közölhetjük. Az ebben kifejtett ovakodás két fő pontra vonatkozik; hogy a kinevezés által a székel választási jog van sérve, s hogy az oda küldött királyi biztos nem is a szék lakója, holott ő törvényeink szerint valamely székelben, megvén birtokos ember nem hivataloskodhat; kijelentik, hogy az újabb hivatalok elvállalását senkit sem tiltanak ugyan el, mert ez hatalmukban nem áll, de minden eljárásukról jegyzőkönyvileg felelőssé teszik; ovakodva és fenhagva a fenhagyandókat. Szerk.

elkövetett ily nagy sértés után, ő t. i. György, kettő közt választhat: „kimeenni“ (a ligetbe) vagy „elmenni“ azaz otthagyni ezredet. György az utóbbi alternativa mellett nyilatkozott s azonnal beadta volna lemondását, ha éppen akkor nem jött volna értesítés az ellenségeskedés megkezdéséről. Az ellenség támadó mozdulatot tett, egy zászlóját volt fenyegetve. És György elhatározta állomását maradni addig, míg alkalmat lesz bajtársai előtt behívogatni, hogy az ő iszonya a párbajtól gátol elvein alapszik s semmi esetre sem gyávaság vagy félenség kifolyása.

Ezen esemény után néhány héttel parancsot kaptunk St. Sebastian közelében egy kis faluba útni fel katonatanyáknak. A balszerencse úgy akarta, hogy György, Billy és én ugyanazon házhoz kaptunk szállásjegyet, s a veszedelmes Gray velünk ajtószomszédságban. Megítélhetni ön, hogy mily holdgölg voltunk mi négyen egymás mellett!

Lássam barátom! ez a szerencsétlen szállásjegy lett oka oly eseménynek, mely szegény Belfons romlását okozta. A házágazdának volt egy leánya, lelkes, csinos barna leány. Az ő nagy, fekete, tűzzel teljes, felhívó és gonosz szemei egészen megzavarták a mi verbenyeges Billyn gorombá, röthaju fejét. A szép sennora a maga részéről sokkal nagyobb rokonszenvet érzett általában az egész angol egyenruhában, mint az egyének iránt külön, kik azt viselték. Legalább az én igénytelen nézetem ez vala. A szép teremtés, a mint legalább én felfogtam, éppen nem elégedett meg a Billytől nyert bódolattal. Ő kacérkodott s fitogatta kellemeit egyelőre, mint Gray, s még gyakrabban az én Belfons barátom előtt; a ki pedig a mint én észrevettem, unta az egész dolgot. A mi Gray-t illeti, ez a derék ember, agógva azon, hogy Billyt megsérti, győződve a miatt, hogy az ezredes kegyéből kiesik, egészen elővigyázólag járt el, a miálta sikerült a szerelemfűtő Billy gyanuját magától el és egészen Györgyre irányozni.

Ennek következtében Billy értekezett a papával, s kivívta, hogy György rendeletet kapott az ezred törzstisztikarához táozni.

György tölem késő este vált el, s én ajtóim előtt jár-

jelen, s így a tisztiségnak még egy teendője maradt fenn, t. i. búcsút venni saját lakásán volt főkirálybírójától is, mint ki már jószágára szeretett családjá körébe vonult volt.

Február 12-ike volt azon nap, melyen székünk volt tisztviselői és birtokosainak sokaságát volt alkirálybíró Ferenczi Pál, ideigl. volt főkirálybíró méltóságos Dániel Gábor urnak Vargyasi bementatta, s a melyen nevükben kilencz havi ünnésten, tapintatlejes és hazafias kormányzásért hálát rebegetvén, tőle rövid, de szíves szavakban, az e téren rövid időni viszontalálkozás reményében búcsút vett. Szavakkal kellene birni nekem, hogy a mindkét részről elmondott és tiszta hazafias érzettől átlengett búcsú szavak hatását kellőleg leírassam. Ellenünk szerettem volna közelünkbe varázsolni, hogy lássa, milyen egy alkotmányos tisztikarnak szeretett vezérétől búcsúvétele, s lássa egyúttal azt is, hogy e szorongatott percekben is mily hazafias erős lélekkel viseltetik mindnyája az alkotmányához és lássa különösen, hogy hazánk e legsomorubb időszakában is nemzetünk alkotmányos életének mielőbbi földelése iránti hite mindnyájunknak nemcsak nem tágl, de az erősítésre sem szorul; és szerettem volna még, ha a székünket folytonosan kisebbiteni ohajtó két derék hazánkiai is jelen lettek volna ez innepélyes csoportozaton, ama férfias méltóság, önmegelégtelést, melyet mindnyájok képére hivatalos és hazafias multjok tisztasága varázsol, hogy megazságyulva hagyhatták volna el a helyet, s különösen a férfait, mint a kik ellen aljas szenvedélyök fulánkjait kigyó módjára annyiszor sziszegtek.

A búcsúvétel nagyszerű estély és düsteriték asztal fejezte be, hol nem hiányoztak a pobárköszöntések a hazáért, nemzetért, lelkes... vitéz hazánkiaiért, a házágazda és tisztelt bárónéjaért.

Igy végbe be rövid pályafutását Udvarhelyszék volt alkotmányos tisztikara, s ma már mindnyáján mint csendes falusi szántó-vetők saját tűzhelyeikhez visszavonultan nyugodtan várják azt, a minek jönni kell. S még csak annyit említek meg, hogy a cs. k. administrator ur febr. 17-ikén egy értekezletet tartott, melyen a birtokosok részéről jelen voltak: Török Ferencz, Török György, Török Samu, János József, Jakab Lajos, Lendvai Imre és Hegyi István. Décsfalvi.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Dobsa Lajos dícsért tragoediája „István első magyar király“ hihetőleg még e hó folytán fog színpadunkon előadni. A próbák már megkezdettek s az előkézületek folynak. A kiosztás a főszerepekre nézve következő: (István) Gyulai, (Péter) Lukácsy, (Imre) Paulay, (Vazul) Komáromi, (Crescimira) Paulayné.

— Bognár Vilma a kedves pacsirta jövő vasárnap fog először fellépni „Dobó Katiczában.“

— Jövő szombaton Ormay jutalmán a rég nem halott „Kunok“ fog színe kerülni, egészen új szereposztással.

— A pestivárosi tanács egész erélyvel fog a dunapart szabályozásához közbátorsággal és szépségeti érdekekben.

— Pestváros tanácsa folyamodott, hogy 1861 évi januártól november végeig terjedő bélyegmulasztásai engedjessenek el.

— A bécsi n. banknyomdában egy munkás a napokban 16,000 forintnyi bankjegyet lopott; de rajtavesztett. A tettest elfogták, s bűnét már be is vallotta.

— A „M—g“ jelenti, hogy a magos kormány által az árvízkarosultak javára rendezendő nagypénteki sorsjáték kezelését a magyar kereskedelmi bank minden díj nélkül elvállalta.

— A „Pesti Hírnök“ olvasván a „Siebenbürgisch-oder Schwarze-Meer-Eisenbahn?“ című „Denkschriftet“, miután abban a nagyváradi, kolozsávi, brassó, bodza-bukaresti vonal felett az Aradtól Szeben- és a verestoronyi soroson keresztül Bukarestig vezetendő vonal előnyesebbnek mutatattik

káltam, gondolkozva az emberi nyomorúságokról, midőn a Billy O'Dragon legénye, egy irhozi, mint ő, hirtelen meg-lök engem.

— Ah, ostoba állat! kiálték fel, oly dühösen, mintha tyúkszememre lépett volna.

— Bocsanat, uram! lelkekre! nem láttam önt. Én uramat keresem, bocsanat, uram! felelt a zöld Erin fia ösz-szevágva sarkát s jobb kezét csákója rezéhez emelve.

— Hát nem az örségen tölti hadnagyod az éjét? kérdézem.

— Hitemre! méltóságod! az meglehet, de nekem nyargalnom kell utána, mert ő már félőrlött. Az ördög üzi játé-kát ez éjben és mi futunk egyik a más után, a nélkül, hogy feltaláljuk egymást.

— Mit jelent ez ostoba fecsegés, te háromszoros ok-tondi. Magyarázd ki jobban magad, ha akarod, hogy meg-értselek.

— Hogyan, méltóságod! s nem tudja a dolgot? No, jól van... lelkekre jól... hát annyi az egész, hogy a házi kisasszony Sennora Marina eltűnt épp ez órában, s nem tudja senki, hová s miért?

Ez újdonság feletti nagy meglepetésemet eltitkolva, be-értem e felelettel: „S mi köze van ez ügyhöz uradnak?“

— Méltóságod kérde mi köze van azzal uradnak? De igen sok köze van, uram! Ő azt hiszi, hogy Master Belfons tud valamit e dologról, s ő fut Master Belfons után, a ki elég furfangos volt szeméit ama barna körtére vetni, s az én hazám meszes földjén termelt legzebb almához hasonló orrot adni neki hadnagyuramnak! De miután uram nincsen itt, nem parancsol valamit méltóságod?

(Folytatjuk.)

ki, tehát az aradi vonal melletti továbbépítésébe belenyugozik, nehogy — ugymond — Erdély „közlekedése“ bizonytalan időre halasztassék. A „P. Hírnök“ tehát szépen „belenyugozik“, hogy Erdélynek több mint kétharmada gazdag termékeivel együtt kiessék az országos közlekedési ut vonalából, mely e szerint Kolozsvárt a fővárost, M.-Vásárhelyt, a stratégiai tekintetben legfontosabb csomópontot s Brassót, a legjelentékenyebb kereskedelmi pontot se fogná érinteni.

— Szilágyi Virgil pesti követ az utóbbi országgyűlésen, mult hónap utolsó napján elfogatott; a „N. N.“ okán azt gyanítja, hogy Szilágyi compromittalo levelezést folytatott volna Turinba.

— „Fertálmánások“ czim alatt Pesten Rózságitól egy regény jelent meg, melyet irányáért a pesti lapok versenyezve dícsérnek.

— A londoni állatkertben egy óriás kigyó mintegy 100 tojást tojt, melyeket nagy féltékenységgel őriz. A természetudósok feszült érdekekkel várják az eredményt.

— Pesten jelenleg egy Moser nevű regénbürgi születési siketnéma produkálja magát; érti a francia, angol, olasz, spanyol, lengyel és arab nyelvvel, s ezeken írás által társalog, mely czélra néhány író tábláskát hord magánál. Társalgása igen eredeti, mert a leirandó mondatot az utolsó szó végbetűjével kezdi, s így ír tovább, tehát egészen megfordítva, mint a föld más balandói szoktak. Moser a meny-nyisegtan feladványok megfejtesében is ritka jártasságot tanúsít.

— A chalonsi táborban oly sikeresnek bizonyult be ama terv, hogy a katonák földmiveléssel foglalkozzanak, hogy a hadügyminiszter elhatározta, miszerint e rendszert Franciaország egyéb sereg-állomásai helyein is alkalmazza. Minden helyőrség, rövid idő múlva, néhány telket kap, melyen a katonák zöltséget termelnek, s ez által mind a katonák életmél, mind a földmivelést jobbjátják. Ez eszme különben nem új s a rómaiaktól kölcsönözött.

— Verseczről azt írják a „P. U.“-nak, hogy 150 német részt vett egy bában, melyet szerb fiatal emberek adtak az újvidéki szerb színzár javára. A németek csodálkoztak azon, hogy a táncsteremben egy magyar tánc sincs, s a rendezőtől azt kívánták, hogy legalább egy csárdást engedjenek meg. A németek e kérdése nem a legudvariasabban lín megtagadva, min néhány józan szerb megbotránkozva, a zenekarhoz ment és csárdást játszott. A többi szerbek azonban a terem más részében erre énekelni kezdtek, mielő fülsejtő láma és zaj keletkezett. A németek erre elhagyták a termet.

— Gróf Töring-Seefeldnek, ki jelenleg 36 éves, 16 millió értékű vagyon van, de ennek dacára 1260 hitelezőnél két millió frtnyi adósságot csinált, s hogy a fogósgot elkerülje, Luzernbe menekült. Ugyanitt tartózkodik gr. Waldbott-Bassenheim, kinek csak 1 millió 800,000 frtnyi adóssága van. Ez utóbbi hitelezőit 10 száztólival akarja kielegíteni, ezek azonban 40 száztólit remélnek, és pert akarnak kezdeni. A per roppant költségekbe kerülne, s így a hitelezők valószínűleg megnyugodnak, hogy vészett fejsejének megkerül a nyele. Gróf Bassenheimról beszélik, hogy midőn még Münchenben lakott, meglátogatta egyszer a bajor király. A gróf megmutatta neki gazdag virágkertjeit, s oly módon kérte a királytól 5000 frtot kölcsön, hogy lehetetlen volt megtagadni. Lajos király, midőn a gróf szíveségét neki megköszönte, mosolygva felelte: Hogy az imént megmutatott virágok voltak a legdrágábbak, miket valaha látott.

— A Széchenyi-szobor ügye a valósítást megelőző stadiumba lépett. A gr. Dessewffy Emil, az akadémia nagydíemű elnökétől e czélra rendezett gyűléseken — mint várt lehetett — dús eredmény volt, s ámbár minden aláírási ív még nem küldetett be, az eddig nyilváosságra jutott adakozások összese 70,000 frtot tesz. A mi a szobor kivételét illeti, e czélra a napokban az akadémia bizottmányt nevezett ki. Ez a dícsőlt gróf néhány életben lévő barátja, s oly egyetlek képviselőivel fog szaporodni, melyek az ünnepeit hazafi közbenjárása alatt keletkezték. Az így megszorított bizottmány azzal bizatott meg, hogy az emlékszobor kivételét tervet készítsen.

— Boros Sebes-ről írják a „P. N.“-nak, hogy egy ottani, köztisztelőben álló ősz hazafi, a hazai árvízkarosultak fűlegelésére gyűjteni akarván, aláírási ívet készített, s azt — hogy az adakozásban szép példával először is — a hatósági személyek járhassanak elő — a szolgabírói hivatalhoz küldé. Ott azonban az ívet, aláírás helyett letartóztatták, okul adván, „hogy semminemű aláírási ívet közzéni addig nem szabad, míg erre a megye-kormányzótól engedély nem adatik.“

— „Bela futása“ zenéjének szerzőségére nézve sub judice lis est. Az „Alföld“ szintén öreg színházkedvelőktől úgy értesül, hogy ezen első magyar daljáték zenéjét csakugyan Ruzicska, de nem a Kolozsvárt most is élő ily nevű zenész, hanem az első magyar daloktársaság karmestere írta. Maga a szöveg Kotzebue „Bela s Flucht“ czimű darabjából készült, de semmiesetre sem Kis Iván által, ki csak a negyedik tizedben kezdett szindarabokat fordítani, holott a fennebbi dalmű a harmadik tizedben adatott már, mint azt mi is pontos datummal följegyeztük. Egyébiránt a legelső előadásban Lóránt Déryné s az öreg Kálmánt Udvarhelyi személyesítvén, ez utóbbi most is élő veteránunk a legiszább felvilágosítással szolgálhatna, mire nézve őt művésztörténetünk érdekében ezennel felkérjük. S.

— (Nemzeti makaróni.) A győri térsztagyár tulajdonosa, Nagy Mihály, 52 különböző, legfinomabb téstát küld a londoni világkiállításra, melyek közt háromszint magyar makaróni is találhatik, s ezeknek ízét a színvegyítés ép oly kevéssé változtatja meg, mint ez a festett cukornál is tapasztalható.

— Az „Austria“ czimű lap részletes kimutatását hozza a mult évi bélyegjűvedelemnek, melyből mi a magyar koronához tartozó országokra a kártyából, naptárakból, lapokból és hirdetésekben eső következő adatokat vonjuk be: Kártya 15 kr. árával 440,564 db. 66,086 frt. 60 kr. naptár 6 kr. árával 656,637 db. 39,398 frt. 22 kr. kalföldi hírlap 2 kr. árával 4818 db. 96 frt. 36 kr. belföldi hírlap 1 kr. árával 12,603,174 db. 126,031 frt. 54 kr. hirdetés 2 kr. árával 179,002

db. 2980 frt. 4 kr. hirdetés 1 kr. árával 1,509,812 db. 15,098 frt. 12 kr. Az összes birodalomban az egész bélyegjűvedelem 1860-ban tett 12,211,200 frtot, 1861-ben 10,392,781 frtot. E szerint 1861-ben kevesebb, mint 1860-ban 1,818,419 frt. 1861-ben az egész birodalomban 1,439,171 játék bélyegzetet, mielő a magyar koronához tartozó országokra 440,564 darab esik.

— Pécsen ily czimű kis röpirat jelent meg: „Mivel lennének szántóföldeink folytonos termő-erőben tartandók?“ Egy tapasztalt gazdától. — Ezen életbevágó kérdést úgy oldja meg a röpirat, hogy a komposzt-trágyának használatát ajánlja, még pedig saját és több megyéből földbirtokos tapasztalata szerint. Ily komposzt-trágyagyár Pécsen is létezik, melynél többféle nemű mesterséges trágya rendelhető meg mázsáinkint 1 frt. 20 krtól 1 frt. 80 krig. Az országban fölállított 50 ily trágyagyár évenként egy millió alsó oszt. mérő buzának szolgáltatna kellő tápanyagot.

— Nyílttér. „Kolozsvári Közlöny“ idei 30-dik számában egy valótlon közlemény küldetett be F. Fehérme-gyéből Moha községéről.

Alábbirt a réteni járásban mint szolgabíró csak folyó hó januar 26-dik óta lévén, minden olyan eseményt, a mit „Névtelen levelező“ közöl, koholt rágalomnak nyilvánított; a nélkül, hogy most a fátylat le akarnám vonni, mindazon szomorú tényekről, a mik a réteni járásban tavalyi évben történtek, felhíva érzem magam a „nyílttérre“, ha bár embert szaváról, madárt hangjáról megismerhetve, alaposan gyanítjuk, ki lehet ily léha kis ember e megyéből névtelen ferezeményeket összeállítani, — komolyan felszólítom, magát mielőbb igazolásul hírlapilag megnevezni, hogy hazugságait eleget tegyen a sértett becsületnek; — ha továbbra is névtelen maradna, igazolná a világ előtt közleménye hamiságát. *) Moha, februar 28-dikán 1862.

Somogyi Károly.
réteni járás ideiglenes szolgabírája.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, febr. 24. A „D. Allg. Ztg.“-nak írják: III. Napoleont a senatusban folyt utóbbi vitákhoz sokkal jobban felvilágosított azon grófok, marquis és hercegek irányzatairól, kiket ő magas polczokra emelt, mint Napoleon herceg, Persigny és Pietri legékeseszlőbb fejtegetései. A császár látja, hogy a Larochetjaquelin s D'Agnessean-féle emberek minő utra akarnák őt kényszeríteni, s hogy ez ut bnvá vezetne. Ő felsége rosszallással nyilatkozott a senatusbeli ellenzékeskedés felett, mely nem kevesebbet kíván, mint eltörlését minden szabadságnak, s a restauratio politikájának követését. Ő felsége a legmelegebb szavakban mondott köszönetet öcsének azon buzgalom és erélyért, melylyel a Bonapartismus tulajdonképeni jelentését kifejtette s elferdítések ellen oltalmazta. A kegyeskedő politika képviselői az udvarnál meg vannak ütődve a dolgok ezen előre nem látott fordulán, s félnek a senatusbeli reactionarius beszédek tetteles hatásáról. A császár és a herceg tegnap egy egész óráig értekeztek tanuk nélkül, s ha az udvarnál keringő híreknek binni lehet, a herceg erőlyesen sürgette a romai kérdés gyors megoldását az olasz egység érdekében, benn pedig szabadelvű politika követését, mi által a kormány az ország szabadelvű elemeit magához vonzaná; valamint a teljes szaktást a „párt nélküli pártvezetőkkel“ (így nevezik az átállott legitimistákat), kiknek személyes befolyása nem használ annyit, mint neveik hangzása árt a kormány ügyének. „Nem ismer-e Ön, kérdé a herceg, saját szavaikról azon urakra, kik nagy bátyáukat elhagyták és elárulták, midőn a szerencse töle elfordult?“ Tegnap a miniszterek valamenynyien a túlerőkbe hivatnak, s mint mondják, a császár, tanácsosai előtt a törvényhozó test feloszlatása mellett nyilatkozott, főleg ha ez vonakodnék a palikao gróf (Montauban tábornok) évidijását megszavazni (mi, a mint tudjuk, már megtörtént). Ugyanez alkalommal olyas szavakat is ejtett volna a császár, melyek azon szándékát gyaníttatják, hogy a senatusba frissebb elemek vétessenek fel. Azonban, jegyzi meg a tudósító, helytelen volna igen nagy súlyt helyezni e tényekre, fel is téve, hogy csakugyan tények, miután a felindulás pillanata, melyet a senatusi viták okoztak, némely gondolatokat, némely terveket szülhetett, melyek a csillapodás bekövetkeztével ismét félreletétek, nem ritkán feledésbe mennek. A törvényhozó test feloszlatásáról azon esetre, ha Montauban dotatiojának ellene szegítne, hivatalos körökben egész bizonyossággal és meggyőződéssel beszélnek; vannak azonban, kik úgy vélekednek, hogy e fenyegetést a kormány terjeszti, hogy a törvényhozó test tagjait engedékenyebb gondolatokra bírja, miután, a mint tudjuk, a császárnak Montaubanhoz intézett, s a „Moniteur“ által is közlött levele nem idézte elő a kívánt és reményelt hatást.

Jellemző, mint a „Köln. Ztg.“-nak írják, Napoleon herceg kedélyállapotára nézve, hogy a midőn a tudva levő viharos senatusi ülés után haza ment a palaisroyalba s környezetének a történeteket elbeszélte, többek közt így szólott: „Midőn e szavakat mondtam „le a papokkal!“ kitört a vihar s ugy tetetett, mintha egy legio mumiát látnék szemem előtt felemelkedni.

Páris, febr. 27. A mai „Moniteur“ közli a vallás-és oktatásügyminiszternek azon rendeletét, melynél fogva Renan urnak a zsidó, sir és chaldeai nyelvek tanárának a college de Franceban, előadása további parancsig felfüggesztetnek. E rendelet következtében nagy népcsoportozás volt a college de France körül, hol néhány száz rendőrkatonával felállítva, kik a csoportozókat szétoszlatták s többeket elfogtak.

Olaszország. Hir szerint Viktor Emánuel király gyöngéledik, közelebről eret is vágta rajta. Az augsburgi „Allg. Ztg.“ tudni akarja, hogy a királyt gyenge szellítés

*) Jó részt biztosíthatjuk előre is ideigl. szolgabíró urat, hogy azon fért, ki ama közleményt küldötte, legkevésbé sem habozand engedni az interpellációnak. Szerk.

érte. A baj semmiesetre sem lehet komoly, mert ha az volna, az augsburgi és társai bizonyosan nagyobb zajt ütnének vele.

Turinban miniszterváltásról beszélnek. Egy legújabb combinatióban Ratazzi (elnök), Farini, Lamarmora és Lanza nevei fordulnak elő.

Németország. Berlin, febr. 26. A követek házához Halleből egy 300 aláírással ellátott kérvény nyújtott be, mely miután az azonos jegyzéket aláírt hatalmak „beszedett gögös fenyegetésnek s egytites eljárásnak nyit ellenségeskedésnek jellemző,“ így szól: „A dolgok ilyen állásában azt hisszük, a porosz nép általános hangulatának adunk kifejezést, ha nyíltan és tartaléktalanul a német kérdés azon felfogása mellé nyilatkozunk, mely a mult évi dec. 20-ról kelt porosz sürgönyben ki van fejtve. A méltóságos és határozott modor, melyben a külügyminiszter az ellennézetli kormányoknak egy szemrehányását, mint gyanúsításait visszautasítja, megelégedéssel tölt el bennünket. Mi e felelethez azon várakozást költjük, hogy ő felsége kormány, az általa kijelölt irányban, határozott ocelekvéssel is élve tud állani ama kormányok törekvéseinek, s hogy errenéve minden siker előfeltétele gyanánt fogja elismerni, egy szabadelvű rendszernek benső államéletünkben következetes és erőlyes keresztülvitelét. Ezen kettős várakozásnak megfelelni azonban nem áll egyedül a kormánynak hatalmában; szükséges a népképviselő közreműködése is. Ennélfogva azon kérelemmel járunk a magos követek-házához: nyújtsa egész erkölcsi segélyét a királyi államkormánynak egy ily valódi porosz, és valódi német politika támogatására, s a töle kért hatalmi eszközök megajánlása által tegye azon politika valósítását egy lehetségesé, mint kötelességé.“

A „Berl. A. Ztg.“ e kérvényt a következő észrevételekkel kíséri: Ohajjink, hogy ez igazat az egész országban tért nyerjen, miután sürgetői szűkség, hogy az alkotmányos párt elvégre valami életjelét adja. A kérvény egy politikai programhoz hasonlít s lényegében egyezik a val, mit az idéztük lap első fellépésekor homlokára tűzött. Mert, ugymond, „következetes keresztülvitele egy szabadelvű rendszernek benső államéletünkben,“ nem egyéb, mint megtörsé az ellenszegülésnek, melyet az urak háza ezen keresztülvitel útjába gördít.

A hessenkasseli állapotokról írják a „Spenn. Ztg.“-nak Frankfurtból febr. 24-ől: Mint valami ünnepre, utaznak ma a frankfurtiak Hanauba, az adóexecutio szomorú jeleneteinek szemléjére, mely is feltört eszközökkel, katonák, utcai gyerkőcök és proletáriusok kíséretében történik. Azonban a magát jól bíró Hanauban a pénz eltűnt, míg az arany- és ezüstművesek gazdag és választékos kirakataik ott vannak, a nélkül, hogy az executorok által legkevésbé is érintetnének; minthogy azonban az arany- és ezüstművesek műhelyeiben sok arany- és ezüst régi pénz találatik felolvastás végett, ezekből az állampénztár szép gyűjteményt szerezhet össze, melyeket a kassellek tanulmányozhatnak. Az egész eljárás lassankint hasonlítani kezd egy farsangi tréfához, s helylyel közel ilyennek nézik azt Hanauban is, habár itt ott igen komoly az előállítás, s főleg az executorok érzik feladatuk komolyságának egész súlyát. Az itteni hivatalos körökben némi benyomást okoz ezen hanaui bojrány, s komoly az elhatározás, hogy a bádeni indítvány tárgyalásával a dolognak oly gyorsan, mint csak lehet, végét szakítsák. Mint mondják, a würtzburgi kormányok ezen kérdés vitájában lényesen tanusitandjak szabadelvűségüket, s egytites lépéssel akarják az 1831-ki alkotmány visszaállítását sürgetni. Poroszország ezen vetelkedést csak szívesen veendi.

Törökország. Banjaluka, febr. 22. A „Vaterland“-nak írják: A bosniai kormányzóság komolyan tartolaz szabadesapatok kiszállítását az észak-albaniai partokon. Egy második ok a félelemre az, hogy a szerb fejedelemségből nagyobb mérvű betűtésre készülnek Bosniába, hogy központját és hátréjét képezzék a bosniai raják fölkelésének. Ezen eshetőségekre a török kormány intézkedéseket tett, melyeknek egyrésze már végre is van bajta. Így például Omer basa serege jelentékeny erősitést kapott, habár fájdalom a bosnyákok által igen gyűlöl elem — az arnautákból. A priszeni basaságban a basi bozokok tömeges kiállítás van megrendelve. Azt állítják, hogy e basaság 40,000 basi bozokot képes állítani és Bosniába küldeni. Bosniában is hasonló kiállítás van munkába véve. Levelező mind a mellett azt véli, hogy a török kormány nemeyei homokra vannak építve; hisz Omer basa, minden fáradozása és erőfeszítése dacára, alig képes hadait a szűkségtől megóvni, a melyek számára pedig jelentékeny szállítmányok érkeznék Konstantinápolyból.

A „Srbski Dnevnik“ írja: Montenegróban ma csak egy vélemény uralkodik, s ez az, hogy Herzegovinát segíteni kell. Az ifjú fejedelem azon meggyőződésre jutott, hogy Herzegovinának Montenegro segélyével kell a török uralomtól megszabadulni.

Mexiko. Veracruz, januar 29. Miramon elfogatott és Veracruzba vitetett. A szövetségettek biztosa visszatért Mexikóba. Juarez nagy megkülönböztetéssel fogadta őket, s megkísértette azon feltételt eszközölni ki az alkudozások alapjául, hogy a szövetségettek hadserege töljön ismét hajóra s Mexikóban csak 2000 főnyi erősen maradjon. Az elnök elismerte, hogy a mexikói kormány nem teljesítette az idegenek iránti kötelezettségeit s kész további biztosítékok adására. Az ügynökökkel Juarez elnöknek egy felhatalmazottja is eljött. Azt hiszik, hogy folytattni fognak az értekezések. Ütközet még nem volt. A fegyveres erő kiindulási készületeket tesz az ország belsejébe, ha a szövetségesek kivánatai el fognának vettetni.

A mexikói trónkérdésről írják a „Köln. Ztg.“-nak Brüsseltől: Alaplatannak mondják a hirt, mintha Ferdinánd Miksa ausztriai főherceg irásban lemondott volna a mexikói trónról. Azonban ugy látszik, hogy London, és Madridban igen hajlandók Juarez elnök ajánlata t elfogadni. Párisban, hol előbb el voltak határozva mindent visszautasítani, most habozni kezdenek.

A mexikói ügy, a „Czas” szerint, Rómában is élénk foglalkozás tárgya. Antonelli bíbornok tüzetesen tanulmányozza, s a mint hírlak, Gutierrez d'Estrada urat, egy volt diplomata fiát, ki közelebről egy gazdag mexikói hölgyet vett nőül, Bécsbe küldi titkos megbízással. Rómában ez idő szerint néhány Mexikóból elkergetett püspök s igen sok gazdag mexikói polgár tartózkodik, kik közül egy némelyiknek mesés jövedelme van; ezek itt töltik a telet s gyakori közlekedésben állanak a vatikánnal.

Ujabbak. A „Scharfs Corr.”-nek írják Pestről: Szilágyi Virgil volt képviselőt, hir szerint, a turini magyar emigratioval folytatott levelezésért fogták el. Nem rég fogták el Peschierában egy Mezei (Grünsfeld) nevű egyént, ki Szilágyi Virgilnek lelki barátja, s elfogatása valószínűleg kapcsolatban áll Szilágyiéval. A „Magyar Izraelita”-nak egy Mezei nevű dolgozótársánál házmotózás volt.

— Turin, mart. 2. Az „Opinione” igazolja a Ricasoli-miniszterium viszszaalépését. Ratazzi van megbízva új miniszterium alkotásával. Garibaldi Genuába érkezett.

— Turin, mart. 3. Új miniszterium alakult. Ratazzi elnök és külügy, Cialdini had-, Mauline ten-

gerészet-, Cordova belügy-, Depretis közmunka-, Pepoli kereskedelmi-, Sella pénzügyminiszter.

— London, mart. 3. A mai „Morning Post” a Ricasoli-miniszterium bukását komoly csapásnak tekinti Olaszország ügyére nézve; nagy szerencsétlenség volna, ha e viszszaalépés a király politikájának változását jelentené. Egy miniszteriumnak sem lehet tartósságra kilátása, mely nem a Ricasoli által is elfogadott Cavour politikáját követi.

— Roma, febr. 28. Ujabb tüntetések voltak. A francziák engesztelékeny magatartást követnek.

— Brüsszel, mart. 2. A mai „Indep.” szerint a császár irt volna Renan tanárnak; őt rokonszenvéről biztosítva felszólította, hogy tanóráinak folytatása iránt tegye magát érintkezésbe a belügyminiszterrel.

— Páris, mart. 2. Napoleon herceg a senatus tegnapi ülésében a romai kérdés azonnali megoldását kívánta. A pápaság, mondá a herceg, semmit sem remél Franciaországtól; de reményli, hogy az idő idegen beavatkozást teend lehetségessé. A francia sereg kényszerítve van a romai kormány védelmére, mely a császárnak ellensége. A herceg beszéde végén Roma ki-

űritését kívánta a pápa szellemi és pénzügyi függetlenségének biztosításával. Billault kijelenté, hogy a kormány e kérdést máskor veendi elő; azonban hozzátévé, hogy a kijelölt célra nézve a kormány politikájának a herceggel semmi köze.

— Triest, febr. 27. Athenei tudósítások szerint az egyetem bezárattott s számos elfogatás történt. A kamrák rögtön itélő bíróságot szavaztak meg. Tripoliszban Jermooos tábornok elnyomta a forradalmat. 21-én reggel Hahn tábornok előkészületeket tett Nauplia előtt a lázadók megtámadásához. Ez alatt összeütközés történt. A két részről elesettek és sebesültek száma 30. A tartományokban nyugalom van. A belga consul tetleges részt vett a felkelésben s ezért elbocsáttatott.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

Martius 5-kén: Nemzeti kölcsön 84.15. 5 % Metalliques 70.65. Bank-részvény 828.—. Hitel-részvény 199.50. Váltó Londonra 137.80. Ezüst 136.50. Arany 6.54.

Martius 1-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 70.50. Erdélyi 67.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(513)
Sz. 150 1862

H I R D E T M É N Y.

(1—3)

Sz. kir. Erzsébethvárosa tanácsa, mint törvényszék által tudtul adatik mindenkinek: hogy segesvári kereskedők Goldschmidt Zakariás és Dániel testvérek, mint panaszlóknak ügyvéde Ötves Bogdán ur kérésére, bepanaszolt erzsébethvárosi polgár id. Szentpéteri István urnak következőkéző vérehahtás útján már elfoglalt Erzsébethvárosa területén fekvő ingatlan javai; ugymint:

- a.) Egy belső telek utcafele,
- b.) Három a Hundorf felőli határon levő szántó-földek,
- c.) Más három az újhatáron levő szántó-földek,
- d.) Három lunkai kaszálló rétek,
- e.) Két hevesi szántó-földek,

Melyek 703 f. 50 kakra. o. é. törvényesen megbecsültettek; a jövő martius 31-ik s április 15-ik napjain délutáni 3 órákor a tanács irodában készpénzért a többetigérőnek, és második árverezésnél pedig becsületekükön alól is el fognak adni.

Továbbá mindazok, kik vélik, hogy a fennérdekelt ingatlan jókra nézve maguknak biztosítékot szereztek, felszólítanak: miszerint ilyen jogaikat az eladásra nézve kifizött időig a tanácsháznál jelentsék be; mivel ellenkező esetben saját hibájuknak tulajdonítsák, ha az eladási ár felosztása az ő közbejöttük nélkül elő fog vétetni; és az által mennyibe az eladási ár a felosztás következtében elenyésznek, kirekesztve fognak maradni.—

Sz. kir. Erzsébethváros tanácsa, 1862-ik év februar 25-én tartott üléséből.

(2—3)

(512) Sz. 228 1862 Haszonbéri hirdetés.

Sz. kir. Kolozsvár városának a hidkapu előtti 8 kerekű, és a sétatér szélében ugynevezett libuczgáti 4 kerekű szamosvízi lisztelő malmal, az azokhoz tartozó lakrészek, vasművesi alkalmatosság, és kertek, még a képviselő közgyűlésnek folyó évi januar hó 4-ről 3 sz. alatt hozott végzése nyomán, f. 1862-iki április 24-től kezdődő három évre az az 1865-iki április 24-ig terjedőleg, haszonbérbe adni határozatván; e végre f. év martius 15-én a városházánál tartandó nyilvános árverésen 400 oszt. frt frt bnatpénzzel ellátva megjelenni bérnyagók fölhívatnak.

A föltételeket tartalmazó kötlevelet, addig is láthatni a hivatali órákban a majorságtügyi előadó 9 számú hivatali szobájában, akár a város gazdai hivatalnál; de az árverezés előtt is felolvastatnak. —

Sz. kir. Kolozsvár város Tanácsától, februar 27-én 1862.

NEM HIVATALOS.

(1—3)

(514) Gróf Pejacsevich Márknő gróf Bethlen Hermina ő méltósága Nyárad-Sz. annai jószága, igen kedvező feltételek mellett, eladó. — Értekezhetni s a vásárt megköthetni, jószág-igazgató Demeter Károlynál: Kolozsvárt, b. királyuteza 22 sz.

(1—3)

(515) A két vízközi tizedben 358 számú telek, nagy kiterjedésű veteményes, gyümölcsös és sétat-lugosokkal ellátott kerttel s a rajta levő hét szobából, egy élés-kamarából álló kényelmes úri lakkkal és fedél alatti konyhával együtt, folyó évi április 24-én kezeve bérbe kiadó. Értekezhetni iránta ügyvéd Erdélyi Sámuellel, bel-farkas utcában 53 számú háznál.

(2—2)

MICSEI és TÁRSA

pesti szalmakalapgyár tulajdonosok

tisztelettel ajánlják a t. cz. kereskedő közönségnek nagy készletüket a legújabb franczia és angol, de kiválólag eredeti MAGYAR divatu szalmakalapokból minden bel- és külföldi fonatnemben s igen jutányos gyári áron.

Azon tisztelt kereskedők hajlandók lesznek, nem kételkedünk, hogy mellőzhetőknek fogják ezentul tekinteni ezen czikkeknak Bécsben bevásárlását: — a készlet választékos ságára, a kalapok egytől egyig feddhetlen minőségére, a nagyszámú különböző formák izságára, a divatosságára nézve legalább is ugyanazon, ellenben az árak szerfeletti jutányosságát és különösen ezen idő szerint nemzeti divatunkat illetőleg, minden esetre nagyobb előnyökben részesítettven.

Iroda és nagybani eladás: Váci-utca 6 sz., második emeleten.

(410)

Uj országos vásár.

M. Bánd helységének két országos vásár tarthatása engedményeztetett. — Egyik május 1-ső és a másik october 31-k napjára. Mindkettőt megelőző háromnapig tartandó juh- és három napi egyéb barom vásár. Életbe is léptetik f. évi május 1-ső napján. —

(3—3)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettiüvel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(511)

Alólirt tisztelettel tudatja a nagy érdemű t. cz. városi és vidéki közönséggel, miszerint nála ezután is, mint néhai férje asztalos mester Aranyos Mihály életében a legkorszerűbben és ezélnak megfelelőleg készült asztalos munkák találhatnak. Felváll minden ezen asztalos ipar-ághoz tartozó munkálatokat, a legillendőbb és előre kialakuvandó ár mellett —

Készít továbbá koporsókat. legyenek azok fenyő- vagy diófából megrendelve. — Tudtára adja egyszersmind a nagy érdemű t. cz. közönségnek azt is, hogy jelenlegi bel-magyar-utcazi szállását elhagyva, folyó évi Szentgyörgynapkor saját szentegyház-utcazi házához költözend. —

Özv. Aranyos Mihályné.

(3—3)

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható :

Horváth, Magyarok történelmének

III-dik és IV-dik kötete.

Gr. MONTE CRISTO,

Regény Dumas Sándortól. Francziából fordította Sio.

I-ső, II-dik, III-dik kötete. Egy-egy kötet ára 30 kr.

CSALÁDÉLET.

REGÉNY két kötetben írta Józsika Julia, 2 kötet 2 ft. 50.

NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta Medgyes Lajos

Ara: nyomtató velin papíron, bőrbé kötve, tokkal, 1 frt.

Díszkiadás, író-velin, bőrbé kötve arany metszéssel, tokkal 1 frt 50 kr.

A kis ANDOR és ZOLTÁN könyve.

ELEMI MAGYAR

OLVASÓKÖNYV.

Mindkétnemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta PÁNCZÉL FERENCZ.

Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

ÁLLATTAN

elbeszélő modorban és versben, népiskolák számára készíté Pánczél Ferencz.

I. rész: Honi házi állatok, ára 16 kr.

II. „ Honi vad állatok, ára 30 kr.

Utastítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbejelentések valósitásánál eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesuraságok, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valósitásával foglalkoznak különös figyelmökre ajánlatik.

Ára 50 kr. Oszt. ért.

Az akadémia igazsága.

A közvélemény eleibe terjeszti Brassai Sámuel. Ára 50 kr. osztr. ért.